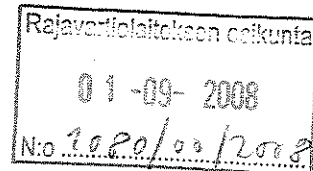

Rajavartiolaitoksen esikunta
PL 3
Korkeavuorenkatu 21

29/2008

00131 HELSINKI

29.8.2008

1 (3)

vprvleoikeudellinenenosasto@raja.fi

Lausuntopyyntönne SM 028:00/2007, 11.8.2008

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI RAJAVARTIOLAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Pyydettyinä lausuntona Suomen Asianajajaliitto kunnioittavasti esittää seuraavan.

Suomen Asianajajaliitto on julkisoikeudellinen, lailla perustettu organisaatio, jonka tehtävänä on mm. tuoda jäsenkuntansa kokemukset yhteiskunnan käytettäväksi

Suomen Asianajajaliitolle ei ole varattu tilaisuutta aiemmin antaa lausuntoa hankkeessa valmistuneista asiakirjoista. Tässä vaiheessa annamme lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta vain siltä osin kuin se koskee pakkokeinoja.

Luonnoksen sivulla 34 todetaan seuraavaa.

5 a luku. Telekuuntelu, televalvonta ja tekninen tarkkailu

2 §. Telekuuntelun edellytykset. Pykälän 1 momentin 7 kohtaan lisättäisiin laitton maahantulon järjestäminen ja törkeä laitton maahantulon järjestäminen rikokseksi, jonka esitutkinnassa voitaisiin käyttää telekuuntelua.

Perustelut ovat täysin riittämättömät.

Aihetta ei ole käsitelty arvioitaessa esityksen suhdetta perustuslakiin.

Luonnoksessa esitetään rajavartiolaitokselle uusia pakkokeinoja vaikka tiedossa on ollut, että pakkokeinolain kokonaisuudistus on laajapohjaisesti vireillä oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön yhteisessä toimikunnassa. Kokonaisuudistuksen tarve on syntynyt juuri sen takia, että erilaisissa virkamiestyöryhmissä on valmisteltu yksittäisiä muutoksia ja lisävaltuuksia milloin mihinkin tarpeeseen. Nyt valmisteltu hallituksen esitys on tästä hyvä esimerkki. Sen vuoksi lähtökohtaisesti vastustamme asian viemistä eduskunnan käsiteltäväksi tällaisessa hallituksen esityksessä. Asia tulee jättää em. toimikunnassa ja sen pohjalta jatkuvassa kokonaisuudistuksessa pohdittavaksi.

Haluamme erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että Eduskunnan lakivaliokunta on mietinnössään LaVM 4/2004 (HE 34/2004 vp) lausunut seuraavaa:

2. Laki pakkokeinolain muuttamisesta

5 a luku. Telekuuntelu, televalvonta ja tekninen tarkkailu

2 §. Telekuuntelun edellytykset. Pykälässä olevaan luetteloon ehdotetaan lisättäväksi törkeää laittoman maahantulon järjestäminen, törkeää sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittäminen sekä ihmiskauppa ja törkeää ihmiskauppa. Lisäksi pykälään otetaan uusi törkeää paritusta koskeva 3 momentti.

Valiokuntakäsittelyn aikana esille on noussut erityisesti telekuuntelu-oikeuden laajentaminen törkeään laittoman maahantulon järjestämiseen. **Hallituksen esityksen perustelut tälle ehdotukselle ovat varsin niukat. Niiden mukaan (s. 65/II) törkeää laittoman maahantulon järjestäminen on rikos, jonka "tutkinnassa telekuuntelusta olisi käytännössä apua, vaikka suurelta osin teleliikenne tapahtuukin ulkomailla suomalaisen telekuuntelun ulottumattomissa".** Valiokunnan mielestä tällainen perustelu on riittämätön. Telekuuntelulla puututaan voimakkaasti luottamuksellisen viestin suojaan. Jotta tällaisen pakkokeinon käyttöalaa voitaisiin laajentaa, tulee olla esitettävissä vakuuttavia perusteita sille, että pakkokeinon käyttämisestä on odotettavissa merkittävää rikostutkinnallista hyötyä. Koska tällaista selvitystä ei ole esitetty, valiokunta ehdottaa pykälästä poistettavaksi viittauksen törkeään laittoman maahantulon järjestämiseen. Koska törkeässä laittoman maahantulon järjestämisessä on sen rangaistusasteikkokin huomioon ottaen kyse vakavasta rikoksesta, valiokunta on valmis harkitsemaan asiaa uudelleen, jos telekuuntelu myöhemmän selvityksen valossa osoittautuu välttämättömäksi myös näiden rikosten selvittämisessä.

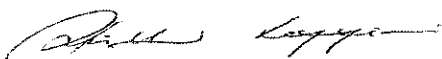
Lakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että pakkokeinojen käyttöalan laajentamisen perustelut jäävät muiltakin osin verrattain ohuiksi. Valiokunnan arvion mukaan tämä osaltaan kytkeytyy siihen yleiseen ongelmaan, että pakkokeinolain muuttaminen on nykyisin lähes pysyvästi vireillä. Tällöin on vaarana, että pakkokeinolakiin tehtäviä muutoksia aletaan pitää rutiininomaisina ja pelkästään seurauksina rikoslain muuttamisesta. Lakivaliokunta on jo useasti aiemmin katsonut, että pakkokeinolaki on syytä uudistaa kokonaisuudessaan (ks. LaVL 7/2004 vp, s. 2/I ja LaVM 31/2002 vp, s. 4/II). Tällöin voidaan kokonaisuutena arvioida voimassa olevia pakkokeinoja ja niiden oikeaa kohdentumista. Samassa yhteydessä on mahdollista myös pyrkiä eriyttämään telepakkokeinojen käyttämistä ottaen erityisesti huomioon sähköisen tietoverkon käyttö ja siihen liittyvät erityispiirteet.

Yhteenveto

Suomen Asianajajaliitto katsoo, ettei luonnoksessa ole esitetty perustetta telepakkokeinojen käytön laajentamiseen. Liiton käsityksen mukaan tällaisia perusteita ei ole esitettävissä. Erityisesti Asianajajaliitto vastustaa asian saattamista eduskunnan käsiteltäväksi irrallaan pakkokeinolainsäädännön kokonaisuudistuksesta.

Helsingissä, 29. elokuuta 2008

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Riitta Leppiniemi

Suomen Asianajajaliiton puheenjohtaja, asianajaja

LAATIJJA

Markku Fredman

Asianajaja, Asianajotoimisto Fredman & Månsson Oy, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tätä lausuntoa on valmisteltu rikosprosessioikeuden asiantuntijaryhmässä.